

1

בתי המשפט

בית משפט השלום תל אביב-יפו

א 035416/05

תאריך: 19/03/2009

בפני כב' השופטת יעל הניג

בעניין: ניסים עגיב

ע"י ב"כ עו"ד לביא - צוקרמן

התובע

נגד

1. עיריית חולון

2. אריה חברה ישראלית לביטוח בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד אבן - צור

הנתבעות

פסק דין

תובענה לפיצוי בגין נזקי גוף. הצדדים חלוקים על החבות ועל הנזק.

רקע

1. התובע, פנסיונר יליד 1933 ותושב חולון, נפל ברחוב בצהרי יום 20.9.02, נחבל ונגרמו לו נזקי גוף, בפרט שבר בעוואר ירך שמאל [להלן - "התאונה"]. ממוקם התאונה פונה התובע לבית החולים איכילוב ומשם לבקשתו הועבר לבית החולים שיבא, שם נותח כבר באותו היום לשחזור פתוח וקיבוע פנימי של השבר. התובע אושפז משך 40 יום בבית החולים, שוחרר בלוויית הליכון וטופל בפזיותרפיה.

2. מומחה אורטופדי מטעם התובע, ד"ר לוינקופף, חיווה דעתו כי כתוצאה מהתאונה נותרה לתובע הגבלה בטווח תנועת הירך וכן צלקת ניתוחית והעמיד את דרגות נכותו על 15% ועל 10% לפי סעיפים 35 [1] בין ב' ל- ג' ו- 75 [1] ב' בהתאמה, לתקנות הביטוח הלאומי [קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה] תשט"ז - 1956 [להלן - "התקנות"]. כן קבע נכויות זמניות מלאות [3 חודשים] וחלקיות [50% ל- 3 חודשים נוספים]. מומחה אורטופדי מטעם הנתבעות, ד"ר עמיהוד, חיווה דעתו כי לתובע נותרה כתוצאה מהתאונה נכות של 10% בגין מצב מפרק הירך לפי סעיף 35 [1] ב' ולא נתן דעתו לגבי הנכות האסתטית ותקופות הנכויות הזמניות. המשמעות היא כי הוא אינו חולק בשני נושאים אחרונים אלה על קביעות ד"ר לוינקופף. אם כך, המחלוקת בין מומחי הצדדים עוסקת בדרגת הנכות בירך והיא נעה בין 10% ל- 15%. הצדדים הסכימו להגשת חוות הדעת ללא חקירת המומחים וב"כ הנתבעות הסכים בסיכומיו להעמיד את הנכות הרפואית על 12.5%.

בתי המשפט

א 035416/05

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 19/03/2009

בפני כב' השופטת יעל הניג

המחלוקות

3. המחלוקת העיקרית הנה עובדתית ביסודה ונוצחה בנסיבות התאונה. במילים אחרות, האם התרחשה התאונה עקב מפגע לא מטופל על ידי הנתבעת 1 [לחלן – "העירייה"] או שמה לא.
4. מחלוקת נוספת שולתה בסיכומים הנה בעלת מימד משפטי – האם מדובר במפגע היוצר סיכון בלתי סביר אם לאו.
5. כן חלוקים הצדדים [אם כי על כך לא הרחיבו בסיכומיהם] על מידת אחריותו של התובע לתאונה, אם ייקבע כי התרחשה כטענתו.
6. לבסוף – חלוקים הצדדים לגבי שיעור הנזק.

דיון בשאלת החבות

7. התובע הצהיר, הינד ואף הגיש תמונות ממקום התאונה הנטען. לדבריו [בסעיפים 5 - 6 לתצהירו] צעד על מדרכה צרה מביתו שברח' ז'אן ז'ורס מס' 10 לכיוון הסופרמרקט. על המדרכה, במסלול צעידת התובע ובסמוך לבית מס' 2, מוצב היה עמוד חשמל שתפס לדבריו חלק נכבד מהמדרכה. בשל כך, בכל פעם שהגיע לחלק זה במסלולו, נאלץ לסטות ימינה לפני העמוד, לרדת בכביש ולעלות בחזרה למקום בו מתרחבת המדרכה. וכך עשה גם במועד התאונה.
- בין השאר הצהיר: "כשהגעתי בסמוך לבניין מס' 2, ממש לפני עמוד החשמל שעל המדרכה, ירדתי לכביש בסמוך לפני עמוד החשמל ועליתי מיד לאחר מכן בקטע בו המדרכה מתרחבת [ראה תמונה מס' 1 בתיק המוצגים מטעמי]. בעלותי למדרכה, בקטע בו היא מתרחבת, נכשלה רגלי השמאלית במהמורה בשל חסר באבן בשפת המדרכה ונפלתי ארצה על המדרכה על צד שמאל של גופי ...".
8. בסעיף 4 לכתב התביעה נטען כי התובע הלך על המדרכה הנ"ל "מעד ... ונפל וזאת בשל חסר באבן שפה בשולי המדרכה". אין איזכור או פירוט של ירידה מהמדרכה, עמוד החשמל והעלייה בחזרה למדרכה.

בתי המשפט

א 035416/05

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 19/03/2009

בפני כב' השופטת יעל הניג

9. בתחשיב הנזק מטעם התובע הובאה אותה טענה מכתב התביעה אך כפי הנראה, יעקב טוען סופר, השתרבבו לשם המילים "לדבר עם ניסים ועיב על נסיבות התאונה". אינני סבורה שהנתבעות יכולות להיבנות מטענות סופר זו, שכן מדובר במסמך שהוכן לקראת קידום פשרה ואינו חלק מהראיות בתיק.

10. אך כעת אל העיקר – עדותו של התובע בעניין נסיבות התאונה היא עדות יחידה של בעל דין. התובע העיד כי לאחר התאונה, הגיע שכן בשם יעקב כהן ואדם נוסף, שהרימו אותו ממקום נפילתו והניחו אותו על המדרכה. אך התובע העיד עד שאינו יודע אם יעקב, או האדם הנוסף ראו את עצם התרחשות התאונה [לשאלת בית המשפט, בעמ' 19]. אשת התובע, הצהירה לעומת זאת בסעיף 4 לתצהירה] כי השכן שקרא לה, בסמוך לאחר נפילת בעלה, מסר לה שבעלה נפל בשל חסר של אבן שפה במדרכה. אך בעמ' 14, העידה כי הבינה שיעקב ראה את הנפילה, אך היא עצמה לא הייתה שם. אם כך, נמצא כי לא היו עדי ראיה לתאונה. למותר לציין כי ככל שאשת התובע נסמכת על דברי יעקב, מועבר לשאלה אם היה או לא היה עד ראיה, מדובר בעדות שמועה שמשקלה אינו רב בנסיבות העניין. זאת ועוד, ככל שהיה יעקב עד ראיה לתאונה, הייתה זו חובתו של התובע לזמנו להעיד, הוא לא עשה כן והדבר פועל להחלשת גרסתו על פי הפסיקה. בדברים אלה אין משום ראיות סיוע לעדות התובע.

11. התובע הגיש צילומים של אבן השפה הנטענת, צילומים שצולמו על ידי צלם מקצועי לאחר התאונה. ואולם בצילומים אלה אין כדי להוות ראיה מסייעת לנסיבות הנטענות של התאונה ובעיקר, לקשר הסיבתי בין החסר באבן השפה לבין הנפילה כפי שאירעה לטענת התובע.

12. נמצא אם כך שעדות התובע בעניין נסיבות התאונה הינה עדות יחידה של בעל דין המעוניין בתוצאות המשפט ונעדרת סיוע. על כן ולפי סעיף 54 [2] לפקודת הראיות [נוסח חדש] תשל"א – 1971, על בית המשפט לנמק, ככל שהוא מבסס עליה ממצאים, מה הגיע אותו להסתפק בה. בית המשפט יכול לבסס נימוקיו על מכלול העדות עצמה, על הגיונה הפנימי ועל התרשמותו מהאותנטיות שלה. הלכה פסוקה היא כי אמון מלא ומושלם של בית המשפט בעדות יחידה יהווה הנמקה מספקת לצורך הסעיף [נ"א 231/72, עזבון אלמליח נ' זוסא, פד"י כו [1] 679, 681 ורע"א 33/07, רושקנסקי נ' תעבורה מיכל מלט בע"מ, מתוך אתר נבו]. לא נתתי אמון מלא בעדות התובע, על אף שמצבו נגע לליבי:

בתי המשפט

א 035416/05

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 19/03/2009

בפני כב' השופטת יעל הניג

13. התובע העיד כי פירט בפני עורכי דינו את גרסתו לעניין ירידה מהמדרכה, עמוד החשמל והיתקלותו בחסר באבן השפה בעת עלייתו אל המדרכה [עמ' 17]. אם כך, מדוע מצאו הדברים ביטוי לראשונה רק בתצהירו שנערך בסוף 2008, לקראת המשפט? לתובע הפתרונים.
14. נקודה נוספת והיא המשמעותית בעיני: התובע הגיש כאמור צילומים של זירת התאונה הנטענת ואף שירטט על גביהם את מסלול וכיוון הליכתו על המדרכה לכיוון עמוד החשמל [מסומנים 1 – 2 בתיק המוצגים]. התובע הצהיר והעיד כזכור כי נאלץ לסטות ימינה לפני עמוד החשמל, לרדת לכביש מהמדרכה בחלקה הצר ולשוב ולעלות עליה מיד לאחר מכן, בקטע בו היא מתרחבת ואז, בקטע זה, מועד על החסר באבן המדרכה. לדבריו: "עמוד החשמל אם הייתי ממשיך ישר הייתי נתקל בו. ושיפצו את הכביש אחרי שנפלת, עשו אותו יותר רחב, קודם לא היה את הפירצה הזו ימינה, קודם הפירצה היתה קטנה בגלל עמוד החשמל עשו את המדרכה יותר צרה. המקום היה רחב, כאשר עשו את התיקון של עמוד החשמל, הרחיבו את כל המדרכה של עמוד החשמל, זה קרה אחרי התאונה." [עמ' 17].
- והנה מהצילומים ומשרטוטי התובע עולה כי החסר באבני השפה ממוקם דווקא בקטע לפני עמוד החשמל ולו חפץ התובע לעקוף את עמוד החשמל, הרי היה עליו לעלות אל המדרכה במקום אחר, לפי הערכתי [נוכח צילום 1 בפרט], כ – 2 מטרים קדימה בכיוון הליכתו, ממיקומה של אבן השפה. בנוסף, אבן השפה ממוקמת בפינה ובזווית בת כ – 120 מעלות. אם אכן הקפיד התובע ונזהר מפני עמוד החשמל, מדוע לשיטתו ישוב ויעלה למדרכה דווקא דרך אבן שפה זווייתית? לא מצאתי תשובה מספקת כמו גם הגיון פנימי בעדות התובע. אף הסברו של התובע לפיו בעת התאונה, הייתה ה"פירצה" והמדרכה ליד עמוד החשמל צרה יותר [ולאחר התאונה, הורחב] אינו מאפשר לחלץ הגיון מהתשובה. שהרי, אם המדרכה לצד עמוד החשמל הייתה בעת התאונה צרה אף יותר, מדוע היה על התובע לעלות אל מישור צר זה, דווקא דרך אבן השפה, הממוקמת בדיוק במישור הצר הזה? לא מצאתי הגיון פנימי בדברים.
15. ב"כ התובע טענה בסיכומיה ובכישרונה כי ההיגיון שהנחה את התובע היה רצונו לצעוד צעידה שוטפת ולחסוך לעצמו את העצירה לפני עמוד החשמל או את עקיפתו. לחלופין טענה כי הליכה בצמוד לשפת המדרכה [ללא ירידה ממנה ועלייה מיד לאחר מכן] אינה נוחה וחושפת את התובע למעידה. הטענה האחרונה לא נטענה על ידי התובע ודי לי בכך על מנת לדחותה. אשר לטענה הראשונה, נעדרת היא היגיון. נוכח הצילומים ופרשנותם על ידי התובע, לא חסך הוא מעצמו את

בתי המשפט

א 035416/05

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 19/03/2009

בפני כב' השופטת יעל הניג

- 1 עקיפת העמוד או העצירה לפניו, שכן לפי גרסתו, שב ועלה למדרכה עוד לפני הגעתו אל העמוד
- 2 וממילא היה עליו לדאוג לעצור מולו או לעקפו.
- 3
- 4 16. נוכח אלה, לא שוכנעתי כי התאונה התרחשה עקב חסר באבן השפה ולא שוכנעתי כי התובע
- 5 עלה על המדרכה, אם עלה, דרך אבן השפה. ממילא, לא שוכנעתי כי התובע מעד במקום עלייתו
- 6 למדרכה, יהא אשר יהא, כתוצאה מהחסר באותה אבן שפה נטענת.
- 7
- 8 17. הנתבעות לא הביאו עדים או ראיות מטעמן לעניין נסיבות התאונה. לו מצאתי כי היה בדיעת
- 9 הנתבעות מידע על עדים כאילו, לרבות מידע שסופק להן על ידי התובע, הייתי שוקלת אם
- 10 הימנעות מהבאתם, אינה מחזקת את עדות התובע ומוסיפה לה נדבך ראייתי חסר. אך לא נטען
- 11 לקיומם של עדים כאלה וממילא, אין במצב דברים זה כדי להוסיף לעדותו היחידה של התובע את
- 12 מה שאין בה. **התובע לא הרים לפיכך את הנטל המוטל עליו ודין התביעה להידחות כבר לאור**
- 13 **ההכרעה בשאלה העובדתית.**
- 14
- 15 18. לאור אלה, אינני נדרשת לדון ביתר המחלוקת. על אף זאת, לעניין המחלוקת המשפטיות
- 16 [לרבות אחריות התובע] אעיר כי לטעמי, קשה לקבוע קטיגורית, כי חסר בולט באבן שפה של
- 17 מדרכה הינו בגדר סיכון סביר [ואינו "מפגעי"] ואינו מייצר אחריות לרשות המקומית הרלוונטית
- 18 והאחראית על תחזוקת הכבישים והמדרכות. אני סבורה כי יש לבחון כל מקרה לגופו, תוך שימת
- 19 לב לכלל כי מדרכות וכבישי העיר אינם בגדר "משטח סטרילי" ולא ניתן לצפות מרשות מקומית
- 20 לעבור מדי יום על קילומטרים של כבישים ומדרכות על מנת ליישרם לפי סרגל. יחד עם זאת,
- 21 במידה ומדובר במפגע בולט, שנותר במקום לאורך תקופה ארוכה ואינו מתוקן על אף זאת, וכאשר
- 22 עלות התיקון נמוכה דרך כלל מתחלת הנוק, יש לבוא חשבון עם הרשות המקומית [חשוו – ע"א
- 23 [מח – ירושלים] 4344/97, גיני כהן נ' עיריית רמת גן וע"א [מח – מרכז] 1391 – 08 – 07, כפיר נ'
- 24 המועצה המקומית גני תקווה, לעניין חסר באבני ריצוף": ת.א. 10143/05 (של – חיפה) בניון נ'
- 25 עיריית מגדל העמק, ת.א. 1600/04 (של – הרצליה) ברומברג נ' עיריית תל אביב, לעניין הפרשי
- 26 גובה עקב סדק רציני במדרכה: ע"א 2203/00 (מח – ת.א.) הדר חברה לביטוח ועיריית פתח תקווה
- 27 נ' משולם, לעניין בליטות בארזי ריצוף: ת.א. 75178/04 (של – ת.א.) ניסל נ' עיריית בני ברק,
- 28 ולעניין בור בגן ציבורי: ת.א. (של – ירושלים) פנחס נ' עיריית ירושלים ות.א. (של – ת.א.) סרי נ'
- 29 עיריית חולון, ות.א. [מח – ירושלים] 1006/99, אבו גוש נ' עיריית ירושלים, כולם מתוך אתר נבו].

בתי המשפט

א 035416/05

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 19/03/2009

בפני כב' השופטת יעל הניג

1 ועוד נפסק כי "אין לצפות כי עוברי אורח בערים יהלכו כשראשיהם מושפלים ועיניהם בקרקע
2 כדי להימנע ממהמורות ומכשולים ברחובה של עיר. אין זו דרכם של בני אדם, ואף הנתבעת אינה
3 רשאית לצפות כי כך ינהגו תושביה הלא בכל פעם שאדם נתקל במכשול שבדרך - אילו
4 התבונן לא היה נכשל. אבל אחריותו של מי שנתן את המכשול בדרך היא דווקא כלפי מי שלא
5 התבונן" [ע"א 2004/02, עיריית קרית אונו נ' שחם, והאסמכתאות שם, מתוך אתר נבו].
6
7 19. כל אלה כבודם במקומם מונח, אלא כאמור, לא שוכנעתי כי התובע מעד על אותה אבן שפה,
8 בה הציג כי קיים חסר או כי מעד בכלל על מפגע באחריות הנתבעת. נוכח ממצאי אלה, אינני
9 רואה מקום לדון בשאלת היקף הנזק.
10
11 סוף דבר – התביעה נדחית. התובע יישא בהוצאות הנתבעות ובשכ"ט עו"ד בסך כולל של 6,000 ₪
12 + המינימו החל ובתוספת הפרשי הצמדה וריבית כדין מהיום ועד התשלום בפועל.

המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים.

13 ניתנה היום, 19 במרץ, 2009, בהיעדר הצדדים,

יעל הניג, שופטת

בימ"ש השלום ת"א-יפו

15
16 קלנית, שלימה חימל